Emro Science and Education
International open-access scientific journal
Journal homepage: https://journal.emro.uz
OPEN ACCESS

CONFERENCE PAPER OPEN ACCESS

Vol. 1 No. 2 (2024) · “Raqamli iqtisodiyot sharoitida moliyaning dolzarb muammolari, yechimlari va istiq... DOI: 10.5281/zenodo.24317016

outdated to detect any highly technologized software. All these factors paved way and ease of access to the Target’s customer data and information

Conclusion

Hacking has been a threat to the modern businesses and organizations. In addition, hackers go to the extent of tracking personal bank information for financial benefits. Therefore, every organization should establish strict and reliable anti-hacking system. Moreover, every organization should focus on having a reliable and quick communication channel to foster timely response. If only Target had considered all these factors, the breach would have been managed without dire financial consequences.

References

1. Middo, M. (2013). *5 Minute Businesses- Growth Hacking Secrets Revealed*. Woollahra, NSW: Longueville Media.
2. Myatt, M. (2013). *Hacking Leadership: The 11 Gaps Every Business Needs to Close and the Secrets to closing them quickly*. Hoboken, NJ: Wiley.
3. Riley, M., Lawrence, D., Elgin, B., & Matlack, C. (2014). *Hack*: *Missed Alarms and 40 million Stolen Credit Cards Numbers: How Target blew it*.
4. Xoldarboyev, R. A., & Abduvaxobova, R. A. Q. (2022). Kiberxavfsizlik. *Science and Education, 3(7), 29-34*
5. StudyCorgi. (2020, May 10). *Cyber Security in Business Organizations. Retrieved from https://studycorgi.com/cyber-security-in-business-organizations/*

KICHIK BIZNES IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA’MINLASHDA AXBOROT XAVFSIZLIGINING AHAMIYATI

Akbarov Abdulhamid Akmal o‘g‘li

Andijon mashinasozlik instituti tayanch doktoranti,

TDIU Andijon fakulteti katta o‘qituvchisi

Annotatsiya: Raqamli dunyoda iqtisodiyotning turli soha va tarmoqlari o‘z faoliyatida zamonaviy axborot-kommunikatsion texnologiyalarni joriy etmoqda. Tadbirkorlik va biznes faoliyatini esa hozirgi kunda axborot texnologiyalarsiz tasavvur etish qiyin. Shu nuqtai nazardan ushbu tezisda kichik biznes faoliyatini raqamlashtirish ahamiyati hamda bunda axborot xavfsizligi masalasi tahlil etilgan.

Published: 28.03.2024

Cite this article: Akbarov Abdulhamid Akmal o‘g‘li (2024). Kichik biznes iqtisodiy xavfsizligini ta’minlashda axborot xavfsizligining ahamiyati. Emro Science and Education, 1(2). https://doi.org/10.5281/zenodo.24317016

© 2024 The Author(s). Published by Emro Science and Education. This is an open access article.

Kalit so‘zlar: Axborot xavfsizligi, iqtisodiy xavfsizlik, kichik biznes, raqamlashtirish

Borgan sari raqamlashtirilgan dunyoda kichik biznes o‘z faoliyatini samarali olib borish uchun texnologiyaga ko‘proq bog‘liq bo‘lib qoldi. Ushbu harakat bilan kiber tahdidlarga nisbatan zaiflikning kuchayishi, kichik biznesni sezilarli iqtisodiy yo‘qotishlarga olib kelishi mumkin. Shuning uchun axborot xavfsizligi kichik biznesning iqtisodiy farovonligini ta’minlashda hal qiluvchi omil sifatida paydo bo‘ldi. Axborot xavfsizligi bo‘yicha kompleks va mustahkam chora-tadbirlarni amalga oshirish orqali ushbu korxonalar o‘zlarini kiber tahdidlardan himoya qilishlari, ularning raqobatbardosh bozorda barqaror o‘sishi va barqarorligini ta’minlashlari mumkin.

Kichik biznes global iqtisodiyotning asosini tashkil etadi va aholini ish bilan ta’minlash, innovatsiyalar va iqtisodiy o‘sishga katta hissa qo‘shadi. Ularning tashabbuskorligi va rivojlanayotgan bozor talablariga moslashish qobiliyati ularni iqtisodiy faoliyatning muhim tarkibiy qismiga aylantiradi. Biroq, raqamli infratuzilmaga bo‘lgan ishonchning kuchayishi kichik biznesni moliyaviy barqarorligiga zararli ta’sir ko‘rsatishi mumkin bo‘lgan kiber xavflarga duchor qildi.

Kichik biznesga qaratilgan kiber tahdidlar ma’lumotlarning buzilishi va fishing hujumlaridan tortib to‘lov dasturlari va ichki tahdidlarga qadar murakkablik va jiddiylikda rivojlandi. Ushbu hujumlarning oqibatlari keng ko‘lamli bo‘lib, moliyaviy yo‘qotishlarga, tadbirkorlik obro‘siga zarar etkazishga va potentsial qonuniy majburiyatlarga olib kelishi mumkin.

Axborot xavfsizligini birinchi o‘ringa qo‘yish iqtisodiy xavfsizligini mustahkamlashga qaratilgan kichik biznes uchun hal qiluvchi ahamiyatga ega. Axborot xavfsizligiga ko‘p qatlamli yondashuvni amalga oshirish kiber tahdidlar bilan bog‘liq xavflarni sezilarli darajada kamaytirishi mumkin. Xavfsizlik devorlari,

xavfsiz ma’lumotlarni shifrlash, dasturiy ta’minotni muntazam yangilab turish va kiberxavfsizlikning eng yaxshi amaliyotlari bo‘yicha xodimlarni o‘qitish kabi choralar barqaror xavfsizlik tizimini yaratishda juda muhimdir.

Bundan tashqari, ilg‘or autentifikatsiya protokollarini qabul qilish, ma’lumotlarni muntazam zaxiralash va tarmoq faoliyatini real vaqtda monitoring qilish potentsial buzilishlardan himoyani kuchaytirishi mumkin. Kichik biznes, shuningdek, paydo bo‘layotgan tahdidlar haqida xabardor bo‘lib turishi va kiberjinoyatchilardan bir qadam oldinda bo‘lish uchun xavfsizlik protokollarini doimiy ravishda yangilab turishi kerak.

Axborot xavfsizligini biznes madaniyatiga integratsiya qilish ham muhimdir. Xodimlar o‘rtasida xavfsizlikni anglaydigan fikrlilarni rag‘batlantirish va hushyorlik madaniyatini tarbiyalash inson xatosi xavfini sezilarli darajada kamaytirishi mumkin, bu esa xavfsizlikni ta’minlashning asosiy sabablaridan biri bo‘lib qoladi.

Ichki xavfsizlik choralaridan tashqari, kichik korxonalar kiberxavfsizlik bo‘yicha mutaxassislar bilan hamkorlik qilish va xavfsizlik infratuzilmasini yaxshilash uchun tashqi yordamdan foydalanishlari mumkin. Sohaga oid xavfsizlik bo‘yicha maslahatchilardan yo‘l-yo‘riq izlash va axborot almashish tashabbuslarida ishtirok etish ularning himoyasini mustahkamlash uchun qimmatli tushunchalar va zarur amaliyotlarni taqdim etishi mumkin.

Bundan tashqari, me’yoriy muvofiqlik standartlari va sohaga xos xavfsizlik ko‘rsatmalariga rioya qilish kichik biznesga mijozlar, sheriklar va manfaatdor tomonlar o‘rtasida ishonch va ishonchni saqlashga yordam beradi va shu bilan ularning iqtisodiy barqarorligini himoya qiladi.

Axborot xavfsizligini birinchi o‘ringa qo‘yish orqali kichik biznes nafaqat o‘zlarining sirli ma’lumotlarini va intellektual mulkini himoya qilishi, balki o‘z faoliyatining uzluksizligini ta’minlashi va mijozlar ishonchini kuchaytirishi mumkin.

Xavfsizlikning faol holatini o‘rnatish – bu kichik biznesning iqtisodiy xavfsizligini himoya qiladigan, ularning tobora o‘zaro bog‘liq va raqamlashtirilgan biznes muhitida rivojlanishiga imkon beradigan muhim sarmoyadir.

Xulosa qilib aytganda, kichik biznesning iqtisodiy xavfsizligi ularning axborot xavfsizligi choralarining mustahkamligiga bog‘liq. Rivojlanayotgan tahdid ko‘lamini tushunish, keng qamrovli xavfsizlik tizimini birlashtirish, xavfsizlikni anglaydigan xodimlar madaniyatni rivojlantirish va tashqi qo‘llab-quvvatlashdan foydalangan holda, kichik biznes kiber tahdidlarga qarshi himoyani kuchaytirishi hamda raqobatbardosh bozorda iqtisodiy o‘sishi va barqarorligini ta’minlashi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Arefieva, O.V., Kuzenko, T.B.: Planuvannia ekonomichnoi bezpeky pidpryiemsv (Planning of enterprise economic security). Vyd-vo Yevrop. un-tu, Kyiv (2005)

2. Хошимов П.З. Тадбиркорликнинг иқтисодий хавфсизлигини таъминлаш концепцияси ва тизими, Иқтисод ва молия / Экономика и финансы 2015, 11

3. Qosimov , S. D., & Akbarov , A. A. o‘g‘li. (2022). Kichik biznesda raqamli tadbirkorlik tendensiyalari: kecha va bugun. international conference dedicated to the role and importance of innovative education in the 21st century, 1(4), 208–212. Retrieved from https://openidea.uz/index.php/conf/article/view/442

4. Ermatov A., Akbarov A. Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик фаолиятида иқтисодий хавфсизликни таъминлашнинг ўзига хос жиҳатлари //Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar. –2021. –No. 6. –C. 239-249.

5. Ibragimov N., Akbarov A. A. The role of cryptography in information security //Научные разработки: евразийский регион. –2017. –C. 107.